

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Quinam affectus Deo non conueniant. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

rerum. Et sic oportet, quod in tantum habeat aliquid esse, aut quodcunque bonum, in quantum est volitum à Deo. Cuiuslibet igitur existenti, Deus vult aliquod bonum. Vnde, cum amare nil aliud sit, quam velle bonum alicui, manifestum est, quod Deus omnia quæ sunt, amat: non tamen eo modo, sicut nos. Quia enim voluntas nostra non est causa bonitatis rerum, sed ab ea mouetur sicut ab obiecto: amor noster, quo bonum alicui volumus non est causa bonitatis ipsius, sed è conuerso bonitas eius vel vera, vel æstimata prouocat amorem, quo ei volumus, & bonum conseruari quod habet, & addi quod non habet: & ad hoc operamur. Sed amor Dei est infundens, & creans bonitatem in rebus.

Loco citato
in argum.

Ad primum ergo dicendum, quod amans sic fit extra se in amatum translatum, in quantum vult amato bonum, & operatur per suam prouidentiam, sicut & sibi. Vnde dicit Dionys. 4. c. de diuin. nominib. Audendum est autem & hoc pro veritate dicere, quod & ipse omnium causa per abundantiam amatiuæ bonitatis, extra seipsum fit ad omnia existentia prouidentis.

Ad secundum dicendum, quod licet creaturæ ab æterno non fuerint nisi in Deo, tamen per hoc quod ab æterno in Deo fuerint, ab æterno Deus cognouit res in proprijs naturis. Et eadem ratione amauit. Sicut & nos per similitudines rerum, quæ in nobis sunt cognoscimus res in seipsis existentes.

Ad tertium dicendum, quod amicitia non potest haberi nisi ad rationales creaturas, in quibus contingit esse redamationem, & communicationem in operibus vitæ: & quibus contingit bene euenire, vel male secundum fortunam, & felicitatem: sicut & ad eas proprie benevolentia est. Creaturæ autem irrationales non possunt pertingere ad amandum Deum, neque ad communicationem intellectualem, & beatæ vitæ, qua Deus viuunt. Sic igitur Deus, proprie loquendo, non amat creaturas irrationales amore amicitie, sed amore concupiscentie, in quantum ordinat eas ad rationales creaturas: & etiam ad seipsum, non quasi eis indigeat, sed propter suam bonitatem, & nostram vtilitatem. Concupiscimus enim aliquid, & nobis, & alijs.

Ad quartum dicendum, quod nihil prohibet vnum, & idem secundum aliquid amari, & secundum aliquid odio haberi. Deus autem peccatores in quantum sunt naturæ quædam amat. Sic enim & sunt, &

ab ipso sunt. In quantum verò peccatores sunt, non sunt, sed ab esse deficiunt. Et hoc in eis à Deo non est. Vnde secundum hoc, ab ipso odio habentur.

Conclusio articuli est: Deus amat omnia, quæ existunt. Et etiam de fide Sapientie 2. Dilige omnia, quæ sunt, & nihil odisti eorum, quæ fecisti. Cur vero S. Th. ad res solum existentes Dei referat amorem, disp. seq. etiam dicemus.

DISPV. T. LXXXIV.

De affectibus voluntatis Dei in vniuersum.

Quinam affectus Deo non conueniant, cap. 1.

De amore Dei, cap. 2.

Affectum odij Deo conuenire, cap. 3.

De ira Dei, cap. 4.

CAPVT I.

Quinam affectus Deo non conueniant.

Inter passiones animi, seu voluntatis affectus, qui generatim enumerari solent, quidam sine controuersia Deo non conueniunt, de alijs vero nonnihil difficultatis est. Sunt autem affectus animi, siue ad concupiscibilem spectantes, siue ad irascibilem, numero præsertim nouem, ut colligitur ex S. Thoma 1. 2. q. 26. ar. 2. 3. & 4. est enim amor, & odium, desiderium, & fuga, spes, desperatio, & timor, gaudium, seu delectatio, & tristitia. Ex his vero primo desiderium, & fuga, quatenus ad proprium bonum referuntur, non requiruntur in Deo: quia cum Deus habeat omne bonum, & nullum sit ei futurum, sequitur nec desiderare posse bonum, nec fugere malum sibi futurum, & in hunc sensum loquitur S. Thomas in solutione 2. Cæterum si comparatur desiderium & fuga bono & malo aliorum, (nec enim solum nobis desideramus bonum, & fugimus malum futurum, sed etiam alijs) sic uterque affectus potest Deo tribui. Nobis enim ardentius desiderat bonum, hoc est, ut iuste & pie viuamus, sicut disp. 83. cap. 2. ex Chrysostomo dicebamus, & fugit oppositum, scelera tam scilicet & flagitiosam vitam, quam in nobis videt futuram.

Secundo spes, & desperatio nullo modo Deo conueniunt. Quidam vero sic probant: tum quia spes est circa arduum, & difficile; Deo autem nihil est huiusmodi: tum etiam quia spes non est circa id, quod euidenter cognoscitur esse futurum, ut enim ait Paulus spes autem, quæ videtur, non est spes. Nam quod videt quis, quid sperat? si autem quod non videmus, speramus, per patientiam spectamus. Deus autem euidenter nouit omne futurum. Verum hæc rationes non sunt efficaces: nam & spes circa facile esse potest: non enim differt à desiderio, quod illa sit circa difficile, desiderium autem circa quod: namque futurum: quoniam & desiderium circa difficile versari potest: res enim quo difficiliore sunt, eo ardentius desiderare solemus, sed quia desiderium potest esse sine creaturalitate eius, quod desideratur, imo etiam si quis firmissime credat oppositum futurum, potest rei desiderium habere: spes autem nisi existimetur, & credatur futurum id, quod desideratur esse non potest. Et hæc est vna ratio differentie inter hos affectus.

Deinde, quod Deus euidenter cognoscat, quid futurum sit, non obest, quo minus in affectus ipsi tribuantur.

tribuantur. Nam desperatio vere esse potest eius, quod euidenter cognoscitur, non esse futurum. Si enim aliquis suum aliquorum Mathematicorum eclipsim, quæ reuera futura erat, sperabat non esse futuram, & ita desiderabat, postea euidenter cognoscat, esse futuram, desperabit non fore. Quod vero Paulus ait, huic doctrinæ non aduerfatur: ideo enim negat spem eius, quod videtur: quia quod iam videtur, & visione ipsa quodam modo possidetur, non speratur, ipsa visione possidendum. Nam cum visio speratur, postquam habetur, iam amplius non speratur. Spes enim est futuri, & nondum habiti. Nos vero contendimus posse quidem sperari id, quod euidenter cognoscitur esse futurum, & desperationem circa idem similiter esse posse.

Idem igitur Deo non competit affectus spei, aut desperationis, quia spes respicit illum, à quo res aliqua speratur, tanquam superiorem, & potentior, qui possit præstare id, quod speratur, in quo ratio formalis obiecti huius affectus consistit: nam à seipso nullus proprie sperare dicitur: & forsitan in hoc consistit ratio difficilis, quam dicit S. Thom. ad obiectum spei pertinere: Deus autem nullum huiusmodi respicere potest: idcirco affectum spei, aut desperationis habere nequit, sed solum desiderium, & fugam, vt supra explicatum est.

Tertio timor, & tristitia non reperiuntur in Deo: hæc namque passionibus sunt circa malum proprium; timor circa malum futurum, quod aliquo modo creditur, aut dubitatur futurum; tristitia vero circa malum præsens: & quamuis timor etiam & tristitia esse possit de malo proximi, ex amore, & caritate erga illum; in Deo tamen adhuc hoc modo esse non potest: eo quod in nobis timor, & tristitia etiam si sint de malo amici futuro, aut præfenti; sunt tamen de illo ita apprehenso, ac si esset proprium ac proinde talis naturæ in nobis est, vt etiam passionē appetitus excitet, & moueat. Deo autem quamuis displiceat malum nostrum futurum aut præfens, nunquam tamen ipse apprehendit illud, ac si proprium esset, quod videtur necessarium rationem timoris, & tristitiæ de bono amici. Aliqui existimant ideo in Deo non esse tristitiam, & dolorē, quia nihil ei accidere potest contra suam voluntatem: horum tamen sententiam impugnat bo infra disput. 14. cap. 1. Diximus tamen in Deo esse desiderium de bono nostro futuro, & fugam de malo, quia ad rationem horum affectuum, necessarium non est bonum aut malum, vt proprium apprehendi. Inter timorem etiam & fugam futuri mali, hoc est discrimen, quod fuga esse potest de malo, quod apprehenditur vt futurum, licet non credatur futurum, timor autem esse debet de malo futuro quod creditur esse futurum.

CAPVT II.

De amore Dei.

Am vero dicamus de alijs affectibus, qui Deo tribuantur, nullamque in sua formali ratione imperfectionem includunt, sic enim quæ Deo conuenire dicimus, ei sunt assignanda, vt in sua ratione formali nullam imperfectionem contineant: siquam vero imperfectionem habent annexam, qualis est in humanis affectibus perturbatio corporalis, non est Deo concedenda: ob id tamen natura ipsa, & ratio formalis affectus non debet ipsi

denegari. Talis est secundum omnium sententiam amor, qui formaliter solum est affectus, quo volumus alicui bonum, non considerata ratione futuri, neque præfentis, sed rem solum secundum se considerando: qui quamuis essentialiter in omni affectu prosecutionis quodammodo includatur, vt 1.2. q. 4. art. 1. explicabitur; per se tamen potest esse actus re ipsa distinctus ab omnibus alijs, quatenus tendit in rem secundum se abstractam à præfenti, & futuro. Hic igitur non minus proprie Deo tribuendus est, quam ratio voluntatis, & intellectus. Nam sententia Arist. 2. Rhetor. cap. 4. amare est velle alicui bonum, & complacere illius habere: ergo amare non minus proprie Deo conuenit quam velle.

Porro cum in eodem actu amoris sit duplex respectus, vt docet S. Thom. 1. 2. q. 26. art. 4. Cajetan. ibidem, & Ferrar. 1. contra gent. cap. 51. alter ad rem cui volumus bonum; alter ab bonum ipsum, quod volumus: ratione prioris dicitur amor amicitiae, ratione vero posterioris dicitur amor concupiscentiae: non quidem duplex actus amoris, sed in eodem actu duplex amoris respectus. Cumque vtrumque in Deo necesse sit inueniri, siquidem integra ratio amoris Deo conuenit; difficultas est vtrumque amor Dei, quatenus dicitur amicitiae, referri possit ad creaturas irracionales, an solum quatenus est amor concupiscentiae, ad eas terminetur. Ratio vero difficultatis est, quoniam illud dicitur amore amicitiae per se amari, cui volumus bonum vt bonum ipsius est: creaturæ autem irracionales vult Deus bonum, vt bonum illius est: ergo diligit eam amore amicitiae.

Existimo tamen, amorem Dei quatenus est amicitiae, ad res irracionales referri non posse. Sed in eas solum terminari, quatenus est amor concupiscentiae: Sententia est expressa S. Th. in hoc 1. 2. præsertim in solut. 1. Sc. in 1. d. 32. q. 1. ad 2. Dur. q. 1. Pal. q. 3. 4.3. Gab. q. 1. a. 1. nota. 2. & a. 1. concl. 3. Capreo. in 1. d. 45. q. 1. a. 1. concl. 11. & probatur aperte ex doctrina Arist. 8. Ethic. c. 1. & S. Th. 1. contra gent. c. 9. ratione 2. dicunt enim, nos non amare res irracionales amore amicitiae, etiam si illis velimus bonum, vt vino conseruationem, quia res irracionales & bonum illius diligitur, vt bonum rationalium, quibus natura sua ferunt irracionales, & ideo ait Arist. omnes res irracionales per accidens semper amari: ergo relatæ ad diuinam voluntatem non possunt esse obiectum amoris amicitiae, aut beneuolentiae. Cum enim amor beneuolentiae sit inchoatio quædam amicitiae, vt ait Arist. 9. Ethic. c. 5. & res irracionales esse non possint obiectum amicitiae, nequeunt etiam esse obiectum beneuolentiae: vnde li. 7. Eth. ad Eudemum c. 8. docet Arist. amorem beneuolentiae esse initium amicitiae: est enim, inquit, affectio quædam, qua quis alteri bonum desiderat propter illius virtutem, non propter suam utilitatem, vel voluptatem, Neque enim (inquit) prohibet beneuolentia sit, alioquin lequeretur, inquit Arist. nos diligere bestias amore beneuolentiae: id quod merito reputat absurdum, id vero manifeste sequi patet. Quia aliquando bestiis certantibus in circos afficiuntur, & tamen non ob id illas amore beneuolentiae, aut amicitiae diligimus: quia ipsi afficiuntur ob nostram utilitatem, aut commoditatem: cum igitur Deus omnia inanimata, & irracionales diligat, non propter ipsa, sed ob nostram utilitatem aut commoditatem, sequitur eas non esse obiectum

Amor quid.

Competit Deo. Arist.

6

Amor amicitiae & concupiscentiae quid. S. Thom. 1.2. Cajetan. Ferrar.

Ratio dubitandi.

Deus non habet affectum amicitiae erga irracionales.

S. Thom. 1.2. Scotus. Durandus. Palud. Gabr. Capreo. l. 1. Arist.

Neque affectum beneuolentiae.

Arist.

8

Q. 4

etiam